

Liefde en Trouw

Orde van dienst en preek, 7 oktober 2018

Lezing: Maleachi 2, 10-16 en Marcus 10: 1-16

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

- Welkomstwoord door ouderling van dienst
- Stil gebed
- Intochtslied: "Heer onze Heer" (Lied 275: 1, 2 en 5)
- Aanvangswoord, Groet, Bemoediging
- Psalm van de zondag: psalm 8

Gelezen door Mae Koelewijn - Naar Psalm 8

God,

Ik kijk naar de hemel.

Ik kijk naar de maan en de sterren.

Zo groot, God, zo oneindig.

Heeft u wel tijd voor mij?

Ziet u mij wel?

Ja u ziet mij.

Want veel meer dan in de oneindigheid en de grootsheid.

Veel meer dan met macht en kracht

Bent u bij mij, kwetsbaar. In het klein

Dank u wel daarvoor.

Dat u zo groots bent, dat u er zelfs voor mij bent.

Zo dichtbij.

Gezongen: Psalm 8b (let op! vijfde couplet heeft een afwijkende melodie)

- Gebed om ontferming
- 'Loflied': Psalm 130: 1 en 3
- Moment met de kinderen:

Gebed

Gesprek

Lied "Laat de kind'ren tot Mij komen" (AWN I, 20)

- Lezing: Maleachi 2, 10-16
- Zingen: 859: 1 en 2
- Lezing: Marcus 10: 1-16
- Zingen: 859: 4
- Verkondiging

Eén van mijn favoriete rubrieken in de zaterdagkrant is: "Moderne Manieren". Al jaren staat deze rubriek elke zaterdag in de bijlage Tijd van het dagblad *Trouw* - de laatste tijd niet meer prominent vooraan, maar ergens op de laatste twee pagina's. In deze rubriek kan je Beatrijs Ritsema van alles vragen. "Heeft u vragen over de omgang met familie, vrienden, collega's en kinderen? Stuur ze naar beste@beatrijs.com". Meestal gaat het over in hoeverre je iemand de waarheid kunt zeggen als je onjuist bejegend wordt, of wie je wel of niet voor je zoveeljarige huwelijksfeest moet uitnodigen. Volgens mij had je vroeger in de Margriet ook zo'n rubriek: 'Margriet weet raad, of zo.

De vraag die de Farizeeën nu aan Jezus stellen, heeft iets weg van de vragen uit zo'n rubriek. Een vraag naar etiquette: "Mag een man zijn vrouw verstoten." Een eenduidige, gesloten vraag. Je

kunt er 'Ja' of 'Nee' op zeggen. En dat is ook de bedoeling van de Farizeeën, dat Jezus er *Ja*, of *Nee* op zegt, want dan kunnen ze hem op dat antwoord aanvallen.

Beatrijs Ritsema zou het gedaan hebben, denk ik, ja of nee zeggen, want ze is altijd erg direct en soms wat kort door de bocht, vind ik als ik als dominee haar antwoorden lees.

Maar áchter de vraag van de Farizeeën gaat een hele wereld schuil. Daar kún niet eenvoudig ja of nee op zeggen.

Allereerst is de gedachte dat een man zijn vrouw kan wegsturen helemaal uit de machtspositie van de man geredeneerd, alsof de mening van de vrouw er niet toe doet. Of een vrouw misschien ook haar man kan wegsturen, is bij de Farizeeën niet aan de orde. In de tijd van Jezus werd nu eenmaal uitsluitend gedacht vanuit de man. Excuus daarvoor. En ook nu nog blijkt dat in een groot deel van de wereld normaal te zijn. Nog maar een jaar geleden werd in India de regel afgeschaft dat een islamitische man enkel door het drie keer uitspreken van de woord "Talaq" een geldige scheiding kon doorvoeren. *Talaq* is Arabisch voor scheiding.

In de Thora was dat al eeuwen voor Christus beter geregeld. Mozes had voorgeschreven dat de man op zijn minst een scheidbrief moest schrijven. Dat was wettelijk zo geregeld om de willekeur van de man in te perken en de rechteloze vrouw juist te beschermen – zij was tenslotte van alle kanten de zwakkere partij. Maar wat doen de Farizeeën hier? Zij draaien het hier om. Zij brengen het alsof de Wet van Mozes er was om het recht van de man om te kunnen scheiden te bevestigen.

Ik denk dat Beatrijs in haar rubriek ook in die trant antwoord had gegeven, als ze een rubriek had in Ha'Arets of in een andere krant in het jaar nul in Judea. *Regels zijn regels*.

Jezus niet. Jezus gaat niet mee in deze harteloze manier van denken.

Jezus zegt: "Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden." Het is één van de meest geciteerde zinnen uit de bijbel. Het is in onze traditie een nieuwe wet geworden. Scheiden is in de Rooms-katholieke kerk officieel niet mogelijk. En ook in orthodoxere protestantse kerken is het op zijn minst ongehoord. Alsof dit verhaal gaat over wat wij tegenwoordig een echtscheiding noemen: als twee gelijkwaardige personen, twee volwassen mensen - vaak tot hun verdriet - ontdekken dat ze uit elkaar zijn gegroeid en hun huwelijk die naam niet langer verdient. In de tijd van Jezus was van gelijkwaardigheid geen sprake. En toch is van deze zin van Jezus een nieuwe wet gemaakt om mannen en vrouwen tot op de dag van vandaag te veroordelen als hun huwelijk geen stand kan houden.

En juist daar protesteert Jezus tegen!

"Wat God heeft samengevoegd, dat moet een mens niet scheiden"

Dat gaat niet over het huwelijk. Dat gaat over het geheim van het leven dat God ons heeft gegeven. Gaat de relatie tussen man en vrouw, of welke relatie in welk verband dan ook, niet óók over de relatie tussen God en mens? Wijst de aardse liefde niet boven zichzelf uit naar God zelf? De Schepper die de mens, man en vrouw, uit liefde heeft geschapen?

Daarom geeft Jezus geen antwoord op de vraag van de Farizeeën. Jezus roept ze tot de orde. Wat vertelt het *begin* van de Thora ook al weer? Hoe staat het in Genesis 1 en 2? Schiep God niet twee mensen – man en vrouw, om elkaars tegenover te zijn? Om de liefde bij elkaar te ontdekken. Was het daar God niet om begonnen? Dat Hij zijn liefde zo met mensen kon delen en dat de mensen onderling die liefde kunnen delen?

'En wat doen jullie?', zegt Jezus tegen de Farizeeën, 'Jullie zijn star en liefdeloos met al die wetten in de weer. Waar is jullie medeleven met de vrouw die zomaar zonder rooie cent het huis uit wordt gezet?'

Waarom heeft God de mens als man én vrouw geschapen? Niet om elkaars bezit te worden, maar om met elkaar het leven te delen. God had iets anders voor ogen in de schepping. Een tuin voor de mens – man en vrouw – een tuin om in te wonen, om de liefde te delen en bescherming te vinden bij elkaar. Dáár moet het over gaan. Hoe de mensen voor elkaar geschapen zijn, en wat God heeft samengevoegd, dat moet de mens niet scheiden!

Geen eenvoudige vraag dus vandaag uit de rubriek van Beatrijs Ritsma of 'Margriet weet raad'. Het evangelie geeft ons geen kant en klare recepten voor onze problemen.

Het gaat om liefde en trouw tussen God en mensen. Israël, het volk, wij ook, als de bruid van God. Vanaf de schepping is God met ons getrouwd. We zijn verbondspartners. Het gaat over onze trouw, en onze ontrouw aan God. Het gaat niet om de liefde tussen een man en een vrouw het gaat om het verbond met God. Net als in de lezing uit Maleachi. Het stelt aan ons de vraag hoe trouw wij eigenlijk zijn.

In het evangelie van dit weekend gaat het niet om rechten en plichten. Maar om de vraag: wie ben jij voor je vrouw, je man, je kinderen, je ouders, je vrienden? Wat speelt er zich af in jullie relatie? Geven we elkaar voldoende ruimte om tot volle ontplooiing te komen? Hoe trouw zijn wij eigenlijk aan elkaar? Het gaat over de gebrokenheid van ons mensen. Af en toe lukt het om elkaar recht te doen. Heel af en toe lukt het om naar onze idealen te leven. Maar dan moeten we wél op onze tenen lopen.

Hou je dat je leven lang vol? Niet alleen gescheiden mensen, de hele wereld zit vol barsten en scheuren. Omdat mensen elkaars vertrouwen schaden. Omdat we elkaar bewust of onbewust pijn doen. Het gaat vanmorgen over ieder van ons, de nazaten van Adam én Eva.

Mensen zijn niet elkanders bezit, maar mogen 't leven met elkaar delen: in hoop en vrees, in dagen van voor- en tegenspoed, bij armoede en rijkdom, in ziekte en gezondheid.

God wil de héle mens. Geschapen naar zijn evenbeeld. Met deze mens is hij getrouwd Met U, met jou, met mij. Hoe gebroken wij ook zijn.

En hoe uit zich dan die liefde?

Dat vertelt dat kleine verhaaltje dat op deze ingewikkelde theologische discussie van Jezus, en de Farizeeën en de leerlingen volgt. Dat o zo bekende verhaal: "Laat de kinderen bij me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij.

Die liefde uit zich in openheid.

Opnieuw neemt Jezus kinderen als voorbeeld. En opnieuw: niet omdat kinderen altijd heilige boontjes zijn. Maar wel omdat kinderen puur zijn. Zij vertrouwen onvoorwaardelijk op hun ouders. Zij zijn afhankelijk van de liefde die ze krijgen. Zij zijn onbevangen. Ze staan veel meer dan volwassenen open voor wat de wereld ze geeft. Zij leven van de verwondering. Ze stellen de vragen die er toe doen. Dat maakt ze echt. Dat maakt ze kwetsbaar.

Jaren geleden op vakantie fietste ik door Drenthe met onze oudste zoon naast me.

En vanuit het niets kwam er opeens de vraag: "Pappa, zijn er niet eigenlijk een heleboel goden?"

"Hoe zo dan," zei ik verbaasd.

"Nou iedereen denkt toch op zijn eigen manier over God. En iedereen gelooft op zijn eigen manier in God. Dan heeft toch eigenlijk iedereen een eigen God in zijn hoofd?"

Ja – daar was geen spelt tussen te krijgen. God is voor iedereen anders, omdat iedereen anders is. God beweegt met ons mee zou ik nu kunnen zeggen. Daarom mag je geen beelden van God maken. Daarom mag je nooit beweren dat je weet hoe het zit.

Gods liefde uit zich voor iedereen op een andere manier.

Zijn liefde uit zich als we eerlijk met elkaar over ons geloof, over God kunnen spreken.

Laten wij elkaar niet vangen op woorden.

Laten we de liefde van God de ruimte geven door elkaar in onze verscheidenheid en veelzijdigheid te accepteren, en meer nog: laten we ons geloof zo met elkaar juist verruimen en te verdiepen.

Amen.

- Muzikaal intermezzo
- Zingen "Liefde eenmaal uitgesproken" (791: 1, 2, 3 en 4)
- Dankgebed en voorbeden, Stil gebed, Onze Vader

- Collecten

- Slotlied "Ga nu heen in vrede" (EL 270)

- Zending en zegen